

ئىمام شافعى

ئىمام ماوردى دەفەرمىت: ئىمام شافعى رَحِمَهُ اللّٰهُ فەرموۋى: ئەگەر كەسنىڭ كەسنىڭ بىخاتە ناۋ ئاگرەۋە تاكو دەمرىت ئەۋە دەخىرئەۋە ناۋ ئاگرە بەھەمان شىۋەى تاكو دەمرىت

قال الشافعي رحمه الله : وإن طرحه في نار حتى يموت طرح في النار حتى يموت

الماوردي في الحاوي الكبير: ١٣٩/١٢

شيخ الاسلام ابن تيميه

فەرموۋى : بەم شىۋەى زۆرىڭ لە فوقهاكان فەرموۋىانە: ئەگەر كەسنىڭ كەسنىڭ بىخاتە بە سوتاندن يا بەنقوم كىرنە ژىر ئاۋ يا خىنكەندن يا ھەر شىتىكى تر: ئەۋە بەھەمان ئەۋ شىۋەىيەى كە كەسەكەى كوشتوۋە دەكوژرىتەۋە مادام كارەكە خۇى لەخۇيدا ھەرام نەبىت ۋەكو قوت پىدانى عەرەقى و ھاورەگەزبازى كىرنەى، و لە ناۋياندا ھەپە فەرموۋىيەتى: تەنھا بەشمشیر دەكوژرىتەۋە، و ئەۋەى يەكەمىيان زۆر لەقورئان وسوننەت و داد پەرۋەرى دەچىت. سەرچاۋە | مجموعة الفتاوى ٢٨/٣٨١

دوكمى سوتاندنى

ئەۋ كافرانى كەۋا

موسلمانانىان سوتاندوۋە

قورئان + حدیث + ئەثرى صحابە تابەى ھەر چوار مەزھەب

نووسىنى : كۆمەلى رزگاربوو

چاپى دوۋەم

حوکمی سوتاندنی ئەو کافرانە کەوا موسلمانانیا سوتاندوو

قورئان + حدیث + ئەثری صحابە تابعی هەر چوار مەزھەب

نووسینی : کۆمەڵی رزگاربوو

الله ئەفەرمت : فَمَنْ أَعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ فَأَعْتَدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا أَعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ

واته الله ئەفەرمت : هەر کەست دەست درێژی کردە سەرتان ئێوەش دەست درێژی بکەنە سەری بەهەمان شێوە ، ئاشکرایە بەرپەرچ دانەووەی بێباوەران دەست درێژی نیە بەلکو شتیکی جوان و پەسەندی لای هەمووانە، جا بەکارهێنانی وشە [فَاعْتَدُوا] بۆ هاوچەشنی (المشاکلة) وشە پێش خۆیەتی کە لە رهوان بێژیدا شتیکی جوان و پەسەندە.

سەرچاوه | تەفسیری تەوحید سورە البقرة - آیه 194

ئیمام ماوردی دەفەرمت: **ئیمام شافعی** رحمه الله فەرمووی: ئەگەر کەسێک کەسێک بخاتە ناو **ئاگرەو** تاکو دەمریت ئەو دەخریتەو ناوئاگرە بەهەمان شێوەی تاکو دەمریت

قال الشافعي رحمه الله: وإن طرحه في نار حتى يموت طرح في النار حتى يموت.

سەرچاوه | الماوردی فی الحاوی الکبیر: ١٣٩١٢

ابن حجر ئەفەرمت : **ابوبکر صدیق سوتاندنی** بەکارهێناوە لەبەرانبەر دەستدرێژی کاران بە **ئامادەبوونی صحابەکان** ، وە **خالیدی کوری** وەلید بەهەمان شێوە خەڵکانیکی **بە ئاگر سوتاند**

قال ابن حجر : وقد حرق أبو بكر البغاة بالنار بحضرة الصحابة ، وحرق خالد بن الوليد بالنار ناسا من اهل الردة

سەرچاوه | الفتح الباری ١/١٧٤

ابن حجر دەفەرمت : و جیگیربوە سوتاندن بە ئاگر بە کردەووەی باوکی **حەسەن علی کوری** **ابو طالب** کە **چوارەم خەلیفە** راشیدیە و **ئیمامیکی سەر راستە** .

قال ابن حجر : وقد ثبت التحريق بالنار من فعل سيدنا ابي الحسن علي بن ابي طالب وهو خليفة راشد و إمام مسدد

سەرچاوه | الفتح الباری ١/١٧٤

ابن حجر ئەفەرمت : **موهلب (٨-٨٢ هجری)** بەلگەی هێناوەتەو دەربارەی **سوتاندن** بە کردەووەی **صحابەکان** ، وە **پیغمبر الله ﷺ** بە **ئاسنی سورەکراو** چاوی عەرەنیەکانی کوێر کرد _ قال ابن حجر : قال المهلب ويدل على جواز التحريق فعل الصحابة وقد سمل النبي عليه السلام اعين العرنيين بالحديد المحمي

سەرچاوه | الفتح الباری ١/١٧٤

پاشان بزانیان فەرموویانە دەربارەی ئەم فەرموودەی پیغمبەر الله ﷺ کە فەرموویەتی (ئاگر کەس سزای پت نادات) ماناکردەووە بە مانای هەلبژاردنی ئاسانتترین ئەک حەرامکردن هەر وەک کردەووە هەردوو خەلیفە (امام ابوبکر وە امام علی) هەر وەک زانیای پێشین موهلب ئەفەرمت

ابن حجر ئەفەرمت : { **موهلب (٨-٨٢ هجری)** فەرموویەتی ئەم نەهی کردنە دەربارەی **قەدەغەکردنی** و **حەرامی** ئەو کارە **نیە** ، بەلکو سەبارەت هەلبژاردنی **ریگای ئاسانتەر** } ابن حجر ئەفەرمت ئەوەشی دانیامان ئەکاتەووە **لەدروستی** و **مانای ئەو** **حوکمە** (سوتاندن) کردەووە پێکردنی **صحابەکان** لەسەر ووی ئەوانیشیوەی کردەووە **هەردوو خەلیفە** (امام ابوبکر وە امام علی) بەرێزەکە بە **ئامادەبوونی جەماوەری صحابە** ، چونکە ئەوان **باشتر تیگەیشتبوون** **لە مانای فەرموودەکە** و **هۆکارەکە** .

قال ابن حجر : { قال المهلب (٨-٨٢ هجری) : ليس هذا على النهي على التحريم بل على سبيل التواضع } قال ابن حجر ومما يزيد ذلك تأكيدا ومعنى وحكما : فعل السادة الصحابة وعلى رأسهم خليفتي (امام ابوبكر و امام علي) راشدين بمحضر جمهور الصحابة ، فهم أفهم بدلالة الحديث ومناطه

سەرچاوه | الفتح الباری ١/١٧٤

وہستاوہتہوہ ، ئیسلامی ھەلنەبژاردە ، ئەو خۆی بۆخۆی دینیکی قەتیسماوی بۆخۆی داتاشیوہ ناوی لی ناوہ ئیسلام نەك ئەو بەرنامەو دینە ی خۆی ئاسمانەکان و زەوی ناردویەتی بۆ سەر زەمین .

بۆیە ئەمرۆکە بە فەزل و کەرەمی خوا لانەیک بۆ موسلمانان دروست بوہ توانیویانە بەپێی توانا شەری خواگەرە ی تیدا بچسەپین و بیتە دەولەتییک ھەموو چەوساوان موسلمان لە ھەموو لایەکەوہ ببیتە لانە و جیگایان و لەخۆیان بگری ، دین و ژین و گیان و ناموسی موسلمانانی تیپاریژراو بی لەگەل ئەو نیعمەتە گەرەبەشدا بەردەوام خاچپەرستان و ھاوپەیمانەکانی لە دوژمنایەتی کردنی دینی خوا نەکەوتونە و ناکەون روژانە دەیان ھێرش ئاسمانی بە ئاگر و ئاسن سەدان لە موسلمانان بۆردومان ئەکەن و ئەسوتین لە ژن و منال و پەکەوتە ..کەسیک نەھاتە دەنگ کەسیک نەیوت ئەوانەش مروڤن بەناو زانیەکی مەدخەلی یان بەناو ئیسلامی نەھاتە قسە نەیوت ھەر حەرەمە بەلام کاتی یەکی لەو فروکە وانانە کەوتە دەست دەولەتی ئیسلامی بەھەمان تاوان کە ئەنجامی دابوو تۆلە ی لی کرایەوہ دیسانەوہ لەلایەن ئاخونەکانەوہ حەپە حەپ دەستی پیکردەوہ وەك پیشە ی ھەمیشەییان وەرین ،کاتیکیش موچاھیدان لە فەرەنسا ھەستان بە کوشتنی چەن کافرێک کە گەرەترین سوکایەتیان بەرامبەر پیغەمبەری خوا کردبوو ﴿ﷺ﴾ ھەموویان وەك صەگ ئیدانەیان کرد و حەرەمیان کرد، ئەمرۆش کە دەولەتی ئیسلامی الحمدللہ قەت شتیکی نەکردوہ بە ئەندازە ی پەنجەیک لای دابی لە قورئان وسونەت بەلکو خیلافەتییکە لەسەر مەنھەجی پیغەمبەرایەتی و ھەلقولای قورئان و سونەت و ئیجماعی ھاوہلان ە سەرچەم گوته و کردارەکانیان ، بۆکەسیک کە تیگەیشتنی ھەبی و بیەوی بزانی ، بابەتەکە ی ئەم جارەمان دەربارە ی پوختە ی بەلگەکان سەبارەت بەشەری بوونی سوتاندنی مورتەدەکانە ، کەھیچ موسلمانێکی خۆینەوار لاری لە دروستی ئەو کارە نیە مەگەر کەسیک زۆر نەقام بیت یان خۆی نەزان بکات و مەبەستی گەلۆی ھەبیت بە ئیزنی اللہ تعالی ئەیسلمینم کە ئەو ھەنگوینە ی ئەو ئەوان دەرخواردی کەر و کویرەکانی ئەدەن ژەھرە و ساختە یە خۆیان پیی ریسوا ئەکەن .

۱- به لگه شه رعیه کان دهر باره ی پئویست بوونی کوشتنی هه لگه راوه کان:

وهك زانیومانه ئەم فرۆكه وانه مورتەدبووه به هه لگه رانه وهیه کی سهخت (الردة المغلظة) دیلی مورتەدیش به کۆدهنگی زانیان دیت به کوژری هه ر وهك شیخ الاسلام ئین وتهمیه رهحمه تی خوی لی بی له کتیبه که ی صارم المسلمول هه لگه رانه وه له ئیسلامی کردۆته وه دوو به شه وه ،

یه که م : ردة المجردة، (هه لگه رانه وه به ته نها) : ئەوهش ئەوهیه که ئەو که سه ی له ئیسلام ته نها کوفریکی لی په یدابوه ، نه بوته هو ی دژایه تی ئیسلام و موسلمانان به زمان و به لاشه و ونه چۆته ناوله شکری کوفره و جنیوی به ئیسلام نه داوه ، ئەوا له م حاله ته دا سونه ته داوای ته وه ی لی بکری له و کوفره ی ئەنجامی داوه به وه ی لی په شیمان بیته وه ئەگه ر په شیمان نه بو وه ئینجا ئەکوژری به به لگه ی ئەم فه رمووده یه ی پیغه مبه ری خوا ﴿ﷺ﴾ که ئەفه رموی ، روی الإمام أحمد في مسنده بسند صحيح، عن ابن عباس رضي الله عنه أن رجلاً من الأنصار ارتد عن الإسلام ولحق بالمشرکین فأنزل الله تعالى: ؟كَيْفَ يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ وَشَهِدُوا أَنَّ الرَّسُولَ حَقٌّ وَجَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ؟ إلى قوله تعالى: ؟إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ؟ فبعث بها قومه إليه - يعني قوم هذا الذي ارتد عن الإسلام أرسلوا هذه الآيات إليه- فرجع تائباً فقبل النبي -صلى الله عليه وآله وسلم- منه وخرى عنه، قبل النبي -صلى الله عليه وسلم- توبة هذا بعد أن كان ارتد، وحديث كما في موطأ مالك عن عبد الرحمن بن محمد بن عبد الله بن عبد القاري عن أبيه، أنه قال: "قدم على عمر بن الخطاب رجل من قبل أبي موسى الأشعري فسأله عن الناس، فأخبره، ثم قال له عمر رضي الله عنه: هل كان فيكم من مغربة خبر؟ فقال: نعم، رجل كفر بعد إسلامه، قال: فما فعلتم به؟ قال: قربناه فضربنا عنقه، فقال عمر: أفلا حبستموه ثلاثة - يعني ثلاثة أيام- وأطعتموه كل يوم رغيفاً واستتبتموه لعله يتوب ويراجع أمر الله، ثم قال عمر رضي الله عنه: اللهم إني لم أحضر ولم أمر ولم أرض إذ بلغني" والحديث في موطأ الإمام مالك وهو حديث صحيح إن شاء الله. وعن عبد الله بن عتبة قال: "أخذ ابن مسعود قوماً ارتدوا عن الإسلام من أهل العراق فكتب فيهم إلى عثمان بن عفان فكتب إليه -عثمان بن عفان رضي الله عنه كتب لابن مسعود- فكتب إليه أن اعرض عليهم دين الحق وشهادة أن لا إله إلا الله فإن قبلوا فخل عنهم فإن لم يقبلوا فاقتلهم فقبلها بعضهم فتركه ولم يقبلها بعضهم فقتله"

له عه بدولای کوری عه باسه وه رهزای خوی لی بی ئەگێرێته وه که پیاویک له ئەنصار هه لگه راپیه وه له ئیسلام و په یوه ندی کرد به موشریکه کانه وه خوی گه ورهش له باره یه وه ئەم

ئايەتى دابەزاند { كَيْفَ يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ وَشَهِدُوا أَنَّ الرَّسُولَ حَقٌّ وَجَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ } واتە : چۆن خوا ھىدايەتى خەلکانىك ئەدات لەدواى ئيمان ھىنانيانەو ھە کافر بويىتنەو ھە کاتىکدا شاھەديان ئەدا پيغەمبەر راستە ھە بەلگەشيان بۆ ھاتبوو خوا رينويىنى خەلکانىكى ستەمکار نادات .. لە کۆتايى ئايەتەگەشدا فەرمووى { إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ } تەنھا ئەو کەسانەيان نەبى کە پەشيمان بونەو ھەو خويان چاک کردەو ھە ئابۆ ئەوانە خوا لىخۆشبوو و مېھرەبانە . ئەو ھەو بوو بئەمالەكەى ئەم ئايەتەيان بۆى نارد گگە دەربارەى دابەزىبوو ، ئەو ھەو بوو گەرايەو ھە و پەشيمان بويەو ھە پيغەمبەريش صلى الله عليه وسلم تەوبەكەى لى قبول کرد دواى ئەو ھەى کە مورتەد بوو ھەلگەرايەو ھە لە ئىسلام .

___بەھەمان شىو پياويك ھاتە خزمەتى ئىمامى عومەر رەزاي خواى لى بى پرسيارى لى کرد ووتى : ئايا ھەوالى مەغرەبە نازان ؟ پياو ھە کە فەرمووى : ئەھا بەلى ئەو کەسەى موسلمان بوو و ھەلگەرايەو ھە ئىمامى عومەر فەرموى : ئى چىتان لى کرد ؟ فەرمووى : ھىنايان و لە ملمان دا كوشتمان ، ئىمام عومەر فەرموى : بۆ زىندانان نەکرد سى رۆژ و ھەموو رۆژى ناتيكتان بدايە پىي بەلكو تەوبەى بکردايە ، ئىنجا ئىمامى عومەر دوعاى کردو فەرمووى ، خوايە من ئامادە نەبووم وە من فەرمانم نەکردبوو ئاواى لى بکەن وە رازى نەبووم کە پىيمان وت ،

___عەبدوﻻي کورى عەنبە ئەﻟﯧت " عەبدوﻻي کورى مەسعود خەلکانىكى دەستگير کرد لە عىراق کە پىشتەر موسلمان بوون ھەلگەرايونەو ھە لە ئىسلام ، عوسمانى کورى عەفانى خەليفەى موسلمانان نامەيەكى بۆ عەبدوﻻي کورى مەسعود نوسى فەرمووى : باگيان بکەو ھە بۆ دىن شەھادەى لا الە الا الله ، ئەگەر رازى بوون ئەوا وازيان لى بىنە ، ئەگەر رازىش نەبوون بيانکوژە و ئەو ھەو بوو بەشيكيان رازى بوون و بەشيكيان رازى نەبوون و کوژران/// ئەم روداوانە بەلگەى ئەم جوړە ھەلگەرانەو ھەبوو لە ئىسلام .

دوو ھەم : الردة المغلظة ، (ھەلگەرانەو ھەى توند) : ئەم جوړەيان لە ھەلگەرانەو ھە برىتيە لەو ھەى کەسى ھەلگەراو ھە دژايەتى ئىسلام و موسلمانان ئەکات ياخود جنيو بە ئىسلام يان بە پيغەمبەر داو ھە ﴿ ﷺ ﴾ يان پشتيوانى تاغووتان ئەکات و لە لەشکرى ئەوانە دژى موحاھيدان دەسەلات و حوکمەتى ئەوان ئەپاريزى .

حوکمی ئەم کەسە : جا پۆلیس بێ یان پیشمەرگە یان ئاسایش یان فروکەوان یان هەرکەسێ تریان ، مورتەدە هەلگەرانەووەکە ی قورسە ئەبێ بکوژرێ ، جا ئەگەر تەوبە بکات لەو کارە کوفرە ی رایبگەیهنێ پێش ئەوێ بگێرێت و بکەوێتە دەست دەولەتی ئیسلام لەلایەن موحاهیدانەووە ئەو تەوبەکە ی لێ قبول ئەکری ناکوژرێ وازی لێ ئەهێزێت ، الشافعی(رحمه الله) فی أحد قوليہ،والإمام أحمد(رحمه الله)، واختاره شيخ الإسلام(رحمه الله) إلى أن جميع الحدود تسقط بالتوبة قبل القدرة عليه؛ لقوله تعالى: ((إلا الذين تابوا من قبل أن تقدروا عليهم فاعلموا أن الله غفور رحيم)). ئەمەش وتە ی ئیمامی شافعیە لەیەکی لە وتەکانی وە ئیمام ئەحمەدە وە هەلبژاردە ی شیخی ئیسلام ئیبن تەیمیە : کە ئەفەرموێ : هەموو ئەو سنور و سزایانە ی خوای گەورە دایناون لەسەرت ئەکەوێ و جێ بەجێ نابێت هەتا ئەو کە وتبێتە دەستی دادگای شەری دەستگیرتیان نەکردبێ بەبەلگە ی ئەم ئایەتە ((إلا الذين تابوا من قبل أن تقدروا عليهم فاعلموا أن الله غفور رحيم)) واتە تەنھا تەنھا ئەو کە سانە لە دنیادا چاوپۆشیان لێ دەکری کە پێش دەستگیرکردنیان تەوبەیان کردبێ وە بزانیان خوا لێخۆشبوو و میهرەبانە بو ئەو کە سانە .

"بەلام ئەگەر ئەو کەسە هەلگەراوە مورتەدە خۆی تەسلیمی موحاهیدان و حوکمی ئیسلام نەکات ، وە لەناو کۆمەلێک بێت رێگری بکەن لە حوکم کردن بە شەریعەتی یسلام ئەوان بپاریزی و خۆیان بەوانەووە توند بکات و چەکیان بو هەلبگری لەم حالتەدا دروستە بکوژرێ و ئەگەر تەوبەش دەربیری لێ وەرنایگێرێ ،

بەپێی ئەم بەلگە شەریعەیانە " وعن سعد بن أبي وقاص(رضي الله عنه) قال: ((لما كان يوم فتح مكة: أختبأ عبد الله بن سرح عند عثمان بن عفان(رضي الله عنه)، فجاء به حتى أوقفه على النبي(صلى الله عليه وسلم) فقال: يا نبي الله، بايع عبد الله. فرفع رسول الله(صلى الله عليه وسلم) رأسه: فنظر إليه مرتين أو ثلاثاً، كل ذلك يأبى أن يبايعه ثم بايعه بعد الثلاث، ثم أقبل رسول الله(صلى الله عليه وسلم) على أصحابه فقال: ((أما كان فيكم رجل رشيد يقوم إلى هذا حيث رأيته كففت يدي عن بيعته فيقتله؟!)). فقالوا: ما ندري يا رسول الله ما في نفسك، ألا أومأت إينا بعينك؟

فقال عليه الصلاة والسلام: ((إنه لا ينبغي لنبي أن يكون له خائنة الأعين)). المستدرک ٤٧٣، ابوداود ٥٩١٣، والنسائي ٣٠٢٢

واتە : لە سەعەدی کوری وە قاسەووە رەزای خوای لێ بێ فەرمووێتە : (کاتی شاری مەککە فەتح کرا عەبدوڵای کوری سەرح کە هەلگەرابووە لە ئیسلام دژایەتی ئیسلامی ئەکرد خۆی شارەدەووە لەلای عوسمانی کوری عەفان رض عوسمانیش هێنای لەبەردەم پێغەمبەری خوا

رایگرت فهرمووی : ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا به‌یعت بده به‌عه‌بدولا و پیغه‌مبه‌ری خواش صلی الله علیه وسلم سه‌ری به‌رزکرده‌وه و سه‌یری کرد دوو سی جار ، هه‌ر رازی نابوو به‌یعتی پی بدات به‌لام دوای سییه‌م جار رازی بو به‌یعت بدات ، پاشان رووی وه‌رگیرا بۆلای هاوه‌له‌کانی فهرمووی پیاان ((ئه‌وه‌ پیاویکتان تیا نه‌بوو بۆی هه‌ستی و له‌ ملی بدات که بینیتان رازی نه‌بووم به‌یعتی پی بده‌م ، ئه‌وانیش وتیان ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا ئیمه‌ چوزانین چی له‌ده‌ورونتایه ، بۆچاویکت دانه‌گرت لیمان تابزانین و پیغه‌مبه‌ریش صلی الله علیه وسلم یش فهرمووی (بۆ هیچ پیغه‌مبه‌ری ناشیت وا له‌چاوی بکات)

به‌لگه‌ی دووهم : - (حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ أَبِي قَلَابَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَهْطًا مِنْ عُكْلٍ أَوْ قَالَ عُرَيْنَةَ وَلَا أَعْلَمُهُ إِلَّا قَالَ مِنْ عُكْلٍ قَدُمُوا الْمَدِينَةَ فَأَمَرَ لَهُمُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِلِقَاحٍ وَأَمَرَهُمْ أَنْ يَخْرُجُوا فَيَشْرَبُوا مِنْ أَبْوَالِهَا وَأَلْبَانِهَا فَشَرَبُوا حَتَّى إِذَا بَرِئُوا قَتَلُوا الرَّاعِيَ وَاسْتَأْفُوا النِّعَمَ فَبَلَغَ ذَلِكَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غُدُوَّةً فَبَعَثَ الطَّلَبَ فِي إِثْرِهِمْ فَمَا ارْتَفَعَ النَّهَارُ حَتَّى جِئَ بِهِمْ فَأَمَرَ بِهِمْ فَقَطَعَ أَيْدِيَهُمْ وَأَرْجُلَهُمْ وَسَمَرَ أَعْيُنَهُمْ فَأَلْفُوا بِالْحَرَّةِ يَسْتَسْقُونَ فَلَا يَسْقُونَ قَالَ أَبُو قَلَابَةَ هَؤُلَاءِ قَوْمٌ سَرَقُوا وَقَتَلُوا وَكَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ وَحَارَبُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ) رواه البخاري (٦٨٠٥)

له‌ ئه‌نه‌سی کوری مالیکه‌وه ره‌زای خوا لی بی فهرمووی : که‌سانیک هه‌تان له‌ کوکه‌ل یان له‌ عورینه ، بۆ مه‌دینه ئه‌وه‌ بوو ئاوو هه‌وای شاری مه‌دینه‌یان پی نه‌که‌وت نه‌خۆش که‌وتن ، پیغه‌مبه‌ریش صلی الله علیه وسلم فهرمانی کرد بو‌هی که‌ شیر و شته‌ر و میزه‌که‌ی تیکه‌ل بکه‌ن و بیخۆن ناردیانی بۆلای وشته‌کان که‌ وشته‌ری سه‌ده‌قه‌ بوون ئاماده‌کراون که‌ خواردیان هه‌موویان چاک بوون ، کاتی چاکبونه‌وه له‌بری ئه‌وه‌ی سوپاسی خوا بکه‌ن و سوپاسی پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی بکه‌ن که‌ ریژی لیان هه‌ستان شوانه‌که‌ی پیغه‌مبه‌ری خویان کوشت و هه‌موو مه‌رۆ و وشته‌کانیان سه‌ربری بۆ سه‌رله‌به‌یانی هه‌وال هات بۆ پیغه‌مبه‌ر صلی الله علیه وسلم که‌ ئاویان کردوه هه‌ستا بیست که‌نجی ئه‌نصاری به‌شوینیان نارد تابیانگرن و بۆ پیش نیوه‌رۆ هاوردیانیان بۆلای پیغه‌مبه‌ر صلی الله علیه وسلم فهرمانی پی کردنی به‌هۆی ئه‌و کاره‌یانه‌وه ده‌ست و قاچیان بیریته‌وه ، وه‌چاویان کویربکری ، فری بدرینه به‌رگه‌رمایی خۆر هه‌تا ئه‌مرن هیچیان نه‌دریتی ، ئه‌ه‌وانه‌ دزیان کرد و خیانه‌تیان کرد و موسلمانیکیان کوشت به‌ناحه‌ق دزایه‌تی شوانه‌که‌ی پیغه‌مبه‌ریان ئاوا شیواندبوو بۆیه پیغه‌مبه‌ریش ﷺ به‌هه‌مان شیوه مامه‌له‌ی له‌که‌ل کردن) رواه البخاری

(فقد إنعقد الإجماع على أن الكفار المرتدين لا يقرون على ردتهم برق أو جزية أو فداء فضلا عن أن يمن عليهم، فليس لهم غير الإسلام أو السيف. المغني ١٦١٩.

عن ابن عباس(رضي الله عنهما)عن النبي(صلى الله عليه وسلم)قال: ((من بدل دينه فاقتلوه)).

كوړان و ئیجماعیان ههیه زانایان له سهر تهوهی مورتهد نابئ بهیترتهوه له سهر هه لگه رانه وه که ی وه نابئ بکریته عهد و سهرانه ی لئ وه ربگریئ چ جای ئازاد بکریئ ، هیچ ریگایه کیان بو نیه جگه له ئیسلام بوون یان کوشتن . وه عهدولای کوری عهباس رهزای خوای لئ بی له پیغهمبه ره وه صلی الله علیه وسلم ته فهرموئ (ههرکه سی دینه که ی گوری بیکوژن) رواه البخاری

ئهمهش ووته ی ههر چوار مه زه به که یه که یه ک دهنگن له سهر تهوهی باسما ن کرد

ووته ی پیشه وایانی ئیسلام له وباره یه وه :

یه که م حه نه فیه کان : ابن نجیم (رحمه الله) ته فهرمئ : (.... وفي الخانية: لا یتک علی ردتہ بإعطاء الجزية، ولا بأمان مؤقت، ولا بأمان مؤبد، ولا يجوز استرقاقه بعد اللحاق مرتدا إذا أخذه المسلمون اسيرا، ويجوز استرقاق المرتدة بعد اللحاق....) البحر الرائق ٨١٥.

واته : مورتهد وازی لئ ناهیتری بهوهی سهرانه ی لئ وه ربگریئ ، یان ئهمانی کاتی و هه میشه یی پی بدرئ ، یان بکریته کوپله کاتی موسلمانان ته یگرن به دیل ، به لام ئه شی کوپله کردی ئافره تانی مورتهد دوا ی گرتیان.

دووهم مالیکیه کان : ئیمامی قورطبی ته فهرمئ (رحمه الله): (فأما المرتدون: فليس إلا القتل أو التوبة، وكذلك أهل الزیع والضلال ليس إلا السيف أو التوبة) تفسیره ٣٥٠١٢.

واته : مورتهد ده کان (ئه وانه ی ریه که یان سهخت نیه) یان تهوبه ته که ن یان ئه بی بکوژرین ، به هه مان شیوه ئه هلی گومرایی و سهرلیشیواوان .

سئ یه م شافعییه کان : ئیمامی ماوه ردی (رحمه الله) ته فهرمئ : (ولا يجوز إقرار المرتد علی ردتہ بجزية، ولا عهد، ولا تنكح منه إمراة) الأحكام السلطانية ١١٤.

واته : نابئ بی دهنگ بی له مورتهد بهوهی سهرانه بدات یان یان عهده ی له گهل بکریئ ، وه ئیشی لئ ناخو ازری)

چوارهم خهنبه‌لیه‌کان : ئیمامی قاضي أبو يعلى (رحمه الله) ئەفهرمى : (فأما قتال أهل الردة: فإنه واجب بعد إنذارهم ثلاثة أيام سواء كان المرتد رجلاً أو امرأة.. ولا يجوز إقرار المرتد على رده بجزية ولا عهد...) (الأحكام السلطانية ص ٥١)

واته : ئەما کوشتاری هه‌لگه‌راوه‌کان ئەوه پێوست کراوه دواى ئاگادارکردنه‌وه‌ی بۆ ماوه‌ی سێ رۆژ جا ئەو مورتهدە ژن بیت یان پیاو ، وه ناشییت مورتهد بهیلریته‌وه له‌سه‌ر ریده‌که‌ی به‌ سه‌رانه دان ، یان په‌یمان به‌ستن له‌گه‌لیان

٢- پوخته‌ی به‌لگه‌کان له‌سه‌ر شه‌رعی بوونی سوتاندنی مورتهدەکان :

سه‌ره‌تا ئەم بابته‌ شتێک نیه تازە رووی دابیئت و له‌ میژوو و ناوه‌رۆک و سه‌ده‌ زیترینه‌کانی ئیسلام بوونی نه‌بویئت یان نه‌خراپیته به‌ریاس و جی به‌جی کردن به‌لکو ئەمه وه‌ک حوکمیکی شه‌رعی به‌ده‌ر نه‌بوه له‌ ئیجتیهادی زانایانی ئیسلام له‌ کۆن و نویدا به‌ره‌چاوکردنی پیشهاته‌کان جییه‌جی کردنی له‌ مه‌یدانه‌کانی جه‌هاد و تیکۆشان له‌ژێر رۆشنایی مه‌به‌سته سه‌ره‌که‌کنی ئیسلام له‌بابه‌تی ترسانی دوژمنان و په‌ند و عیبه‌ت وه‌رگرتیانو هه‌ر وه‌ک شیخ الاسلام ابن تیمیه ئەفهرمى هه‌ر بۆیه ده‌وله‌تی ئیسلامی وه‌ک کاری هه‌میشه‌ی هه‌یج کرده‌یه‌کی نه‌کردوه که پیشینه‌ی نه‌بویئت له‌ (السلف الصالح)ی ئومه‌تی ئیسلامی .

١- ابن حجر ئەفهرمى : (قال الملهب :ويدل على جواز التحريق فعل الصحابة ، وقد سمل النبي عليه السلام أعین العرنین بالحديد المحمي)

واته : موهله‌ب به‌لگه‌ی هه‌یناوه‌ته‌وه ده‌رباره‌ی سوتاندن ، به‌کرده‌وه‌ی هاوه‌لان ، وه‌ پێغه‌مبه‌ر () به‌ ئاسنی سوره‌وه‌کراو چاوی عه‌ره‌نیه‌کانی کوێر کرد .

وه‌فه‌رموویه‌تی : (وقد حرق أبو بكر البغاة بالنار بحضرة الصحابة ، وحرق خالد بن الوليد بالنار ناسا من أهل الردة)

واته : ئەبو به‌کری صدیق سوتاندنی به‌کاره‌ینا له‌به‌رامبه‌ر ده‌ستدریژی کاران به‌ ئاماده‌بوونی هاوه‌لان ، وه‌ خالیدی کوړی وه‌لید به‌هان شیوه‌ خه‌لکانیکی به‌ ئاگر سوتاند .

هه‌روه‌ها ئەفهرمى : (وأكثر علماء المدينة يجيزون تحريق الحصون والمراكب على أهلها ، قاله الثوري والأوزاعي).

واته : زۆربهی زانا مه‌دینه‌یه‌کان به دروستیان زانیوه سوتاندنی مۆلگه‌و شوینه‌کان به‌سه‌ر خاوه‌نه‌کانیان له‌وانه‌ی فه‌رموو‌یانه ، سه‌وری و ئه‌وزاعی یه .

وه ئه‌فه‌رمی : (وقد ثبت التحريق بالنار من فعل سيدنا أبي الحسن علي بن أبي طالب وهو خليفة راشد وإمام مسدد)الفتح (١٧٤ / ٦)

واته : وه جیگیربوه سوتاندن به ئاگر به کرده‌وه‌ی باوکی حه‌سه‌ن عه‌لی کو‌ری ابو تآیب و که چواره‌م خه‌لیفه‌ی راشیدینه و ئیمامیکی سه‌راسته .

یان ئه‌توانن بگه‌رینه‌وه‌ بو کتییی بدایه‌ المجتهدی ابن رشد (٢ / ٣٣٩) که هه‌مووی له‌ویدا باسکردوه .

وه ئیمامی ابن کثیر له ته‌فسیره‌که‌یدا ده‌رباره‌ی ئه‌م سوتاندنا‌نه‌ی هاوه‌لان ئه‌فه‌رمی : (كل هذا ليعتبر بهم من يسمع بخبرهم من مرتدة العرب).

واته : هه‌موو ئه‌م کرده‌وانه بوئه‌وه‌یه بپیته په‌ند و عیبه‌ت بو هه‌موو ئه‌و مورتهد و هه‌لگه‌راوانه‌ی عه‌ره‌ب .

٢- ئه‌و دوو خه‌لیفه به‌ریزه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ) که که‌سانییکیان سوتاندبوو هه‌ر له‌سه‌ره‌تاوه به حوکمی سوتاندن کوشتیان ئه‌وه نه‌بوو که تاواتیکی له‌وجۆره‌یان ئه‌نجام دابی‌ت و به‌هاوشیوه‌ی تاوانه‌که‌یان سزایان وه‌رگرتی .

ئهما سزادان به هاوشیوه‌ی ئه‌و تاوانه‌ی که کردویه‌تی ئه‌وه حوکمیکه هه‌ج موسلمانیک نیه گومانی هه‌بی‌ت له دروستیتی چونکه یاسایه‌که چه‌سپاوه به‌ده‌قی ئاشکرای قورئانی پیروژ ره‌تکردنه‌وه‌ی ره‌تکردوه‌ی فه‌رمانی خوایه .

یه‌که‌م : جه‌ماوه‌ری زانایان به دروستیان زانیوه به‌به‌لگه‌ی ئه‌وه‌ی خوای گه‌وره ئه‌فه‌رمی :

﴿فَمَنْ أَعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ فَأَعْتَدُوا عَلَيْهِ مِثْلَ مَا أَعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ﴾ (البقرة: ١٩٤)

واته الله ئه‌فه‌رمی : هه‌ر که‌سێ ده‌ست درێژی کرده سه‌رتان ئیوه‌ش ده‌ست درێژی بکه‌نه سه‌ری به‌هه‌مان شیوه ، ئاشکرایه به‌ریه‌رچ دانه‌وه‌ی بی‌پاوه‌پان ده‌ست درێژی نیه به‌لکو شتیکی جوان و په‌سه‌ندی

لای مه‌وانه، جا به‌کارمیتانی وشه‌ی [فَاعْتَدُوا] بو هاوچه‌شنی (المشاکلة) وشه‌ی پیش خۆیه‌تی که‌له

ره‌وان بی‌زی‌دا شتیکی جوان و په‌سه‌نده . سه‌رچاره | ته‌فسیری ته‌وحید سورة البقرة - ایه ١٩٤

یان ئه‌فه‌رمی : ﴿وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا مِثْلَ مَا عُوِقِبْتُمْ بِهِ﴾ (النحل: ١٢٦)

واته : ئه‌گه‌ر تۆله‌تان کرده‌وه ئه‌وه تۆله بکه‌نه‌وه به هاوشیوه‌ی ئه‌وه‌ی کراوه به‌رامبه‌رتان .

وه خوای گه‌وره ئه‌فه‌رمی : ﴿وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِّثْلُهَا﴾ (الشوری: ٤٠)

واته : سزا و تۆله‌ی هه‌ر خراپه‌یه‌ک سزا و تۆله‌و خراپه‌یه‌کی وه‌ک ئه‌وه‌یه .

دووهم : ههروهك له فهرموودهكهی ئهنهسی كوری مالیك لهسهروهه باسمانکرد ، هوژی
عهرهنيهكان كه موسلمان بوون و پاشان ههلگهرانهوه چوون شوانهكهی پیغهمبهری خویان
كوشت و به ئاسنی گهرمکراو چاویان کویر کرد و دهركرد ، له بهرامبهردا پیغهمبهر
()فهرمانی داو ایان لی بکریتتهوه له تۆلهی ئەو کاره قېزهونهیان وه وایان لی کرایهوه .

شيخ الاسلام ابن تيميه (رحمه الله)نهفه رمى : (وهكذا قال كثير من الفقهاء : إذا قتله بتحريق و أو تغريق أو خنق أو نحو ذلك فإنه يفعل به كما فعل ، ما لم يكن الفعل محرما في نفسه ، كتحريم بيع الخمر و اللواط به، ومنهم من قال لاقود الا بالسيف ، والأول أشبه بالكتاب و السنة والعدل)

واته : بههه مان شیوه زۆربهی فقههه فهرموویانه تهگهر کهسیکی کوشت به سوتاندن و یان به نوqm کردن و یان خنکاندن ..هتد تهوه بههه مان شیوهی لی ده کریتتهوه وهك چۆنی کردوه ، مادام کردهوه که خودی خوئی حهرام نه بی وهك فروشتنی شهراب و تۆله کردنهوه به کهوسهی کردهوهی قهومی لوط تهكات ، وه له زانایان فهرموویانه تۆله کردنهوه ناکرئی تهنها بهشمشیر نه بییت ، بهلام ووتهی یه کهم راستره بههبلگهی قورئان و سوننهت و دادیهروهه رتیه.

هەر لهو زانایانه ئیمام ئەحمەد و ابن تیمیە و ابن قیم و ئیمامی شەوکانی و سعدی یە که
فەرموویانە بە دروستی توڵەسەندنەوە بەهەمان شتووی خرایە .

پاشان خوٲان باش ئەزانن كه هه‌لگه‌رانه‌وه له‌دین (ریده) زۆر خه‌راپ‌تره له كرده‌وه‌كانی
قه‌ومی لوط ، ئەوه‌تا ئیمامی شه‌وه‌كانی ئەفه‌رمی له نیل الاوطار: (قال المندري : حرق
اللوطية بالنار أبو بكر وعلی و ابن الزبیر)

واٽه : مونڙهري فهموويهي : ٺهڻو به ڪر و و عهلي و و ابن زويير ٽيربازهي ڪاني سوتاندوه به ٺاگر .

○ پاشان بزائن زانايان فمروويانه دهرباره ی ئم فمرووده ی پیغمبر الله ﷺ که فمروويمتی (ئاگر کس سزای پی نادات تهنها الله نميیت) ماناکرده وه به مانای هملېزاردنی ئاسانتريز نمک حرامکردن هر وهک کرده وه همدوو خليفه (امام ابوبکر وه امام علي) هر وهک زانايی پيشين موهلب ئمفمرمى

ابن حجر ئمفمرمى : { موهلب (۸-۸۲ هجرى) فمرمى —وويمتى ئم نهى کردنه دهرباره ی **قمده غمکردنی و حراميتی ئمو کاره نيه** ، بملکو سمارهت هملېزاردنی **پيگای ئاسانتره** } ابن حجر ئمفمرمى ئموهش دليمان ئمکاتموه لـه **دروستيتی و مانای ئمو حوکمه** (سوتاندن) کرده وه پيکردنی صاحبمکان لسمرووی ئموانيشيويه کرده وه **همردوو خليفه** (امام ابوبکر وه امام علي) بمریزه که به ئاماده بوونی **جمماوهری صحابه** ، چونکه **ئموان باشتري تیکه يشتبوون** له مانای فمرووده که و هوکاره کمى .

قال ابن حجر : { قال المهلب (۸-۸۲ هجرى) : ليس هذا على النهي على التحريم بل على سبيل التواضع } قال ابن حجر ومما يزيد ذلك تأكيدا ومعنى وحكما : فعل السادة الصحابة وعلى رأسهم خليفتي (امام ابوبکر و امام علي) راشدين بمحضر #جمهور_الصحابة ، فهم أفهم بدلالة الحديث ومناطه

سمرچاوه | فتح الباری ۶/۱۷۴

حوکمی سوتاندنی کافر چی یه تا ئه مرئ ؟

الحمد لله رب العالمين و الصلاة والسلام على نبينا محمد و على اله و صحبه و التابعين
وبعد :

حه نه فیه کان و شافیه کان به شیوه یه کی گشتی به ره وایان زانیوه وه ئه وه فهرمووده یه ی
پیغه مبهریان (ﷺ) که فهرموویه تی: (وأن النار لا یعذب بها الا الله) مانا کرده وه به مانای
هه لبراردنی ئاسانترین نه که هه رامکردن . هه وه که موهله ب ئه فهرمی .

وه ههروه ها حافظی ابن حجر (رحمه الله) ئه فهرمی : به لگه ی سوتاندن کرده وه ی هاوه لان
و پیغه مبهره (ﷺ) که خو ی چاوی عهره نیه کانی کویر کرد به ئاسنی سوره وه کراو
.. به هه مانشیوه سوتاندی خه لکانیکی مورته د له لایه ن خالیدی کوری وه لیده وه .

وه هه ندیک له له زانایان بو ئه وه چون که سوتاندن به ئاگر هه ره له بنچینه دا هه رامه ، به لام
له کاتی تو له کردنه وه ی هاوشیوه به دروستیان زانیوه به به لگه ی ئه وه ی پیغه مبهره () کرده ی
به عهره نیه کان که چاویان هه لکوئی به ئاگر به تو له کردنه وه ی هاوشیوه ی کرده وه که ی
ئه وان هه ره وه که له فهرمووده ی راست هاتوه ، ئه مهش دیارترینی ووته کانه به کو کردنه وه
له نیوان به لگه کان .

ئهممهش ده قمی فتوای به دوا داچوون و فتوایه له ده ولمتی ئیسلامی حوکم پیکراو به
قورئان سوننه فتوای ژماره (۱۰)

له گوئی دا

ئه لیم پیرۆزتان بی ئه ی لایه نگر و هاوشیوه کانی موعاذ که به رگری له سوتاندنی کافرو
مورته دان و هاوپه یمانانی خاچهرستان ئه که ن ئیوه دلتان نیه و هه ستان نیه که رۆژانه به
بۆمبی سوتینه ری فرو که کانیان سه دان موسلمان ئه سوتینن و ئه که نه قوربانی به لام ئاشکرایه
مه به سته که ی ئیوه چی یه ، داخه که ی دلی ئیوه ئه وه یه دینه که ی خوا سه رنه که وی
موسلمانان ده سه لاتیان نه بی ، بۆیه چاوه ری بکه ن وه که موعاز هه مان چاره نوستان ئه بی

والله اعلم وصلى الله و سلم على سيدنا محمد و على اله و صحبه وسلم

رسول الله ﷺ ده فهرمووئیت به بهردهوام
 کۆمه لای له ئومه ته کهم دهجه ننگ له سهر
 ههق دیار و ئاشکران به سهر دوژمنانیانوه تا
 کۆتا کهسی ئهم کۆمه لهیه دهجال دهکوژیت
 قال رسول الله ﷺ لا تزال طائفة من أمتي يقاتلون على الحق
 ظاهرين على من ناوأهم حتى يقاتل آخرهم المسيح الدجال

صحیح رواه أحمد وأبو داود 602/4

پیغمبر ﷺ ده فهرمووئیت : بهردهوام
 دهسته یه که له ئومه ته کهم دهجه ننگ و
 کوشتار ده کهن له سهر ههق له ناوتان دیارن
 تا روژی قیامهت.
 قال رسول الله ﷺ لا تزال طائفة من أمتي
 يقاتلون على الحق ظاهرين الى يوم القيامة

سهرچاوه | صحیح مسلم: ۲۷۴

ئیمام احمد کوری حنبعل ده فهرمووئیت
 ههروه ها جیهاد بهردهوامه هه ره له وکاته ی
 الله تعالی محمدی ناردوووه ﷺ هه تا کو کۆتا
 دهسته که دژی دهجال دهجه ننگ "
 قال امام احمد بن حنبل : والجهاد ماض مُنْذُ بَعَثَ
 اللَّهُ مُحَمَّدًا ﷺ إِلَى آخِرِ عُصْبَةِ يِقَاتِلُونَ الدَّجَالَ

سهرچاوه | سه لهف طبقات الخلفاء ۲/۲۹۵

پرسیار له **ئیمامی احمد** کرا له باره ی ئهم کۆمه لهیه
 فهرمووی ئهوانه خه لکی مغرب (الشام) ئهوانه ن
 که دهجه ننگ له دژی رۆم وه هه ره که سی کوشتاری
 موشریکان بکات ئهوا له سهر ههقه
 هم أهل المغرب (الشام) إنهم هم الذين يقاتلون
 الروم، كل من قاتل المشركين فهو على الحق

مسائل أحمد رواية ابن هانئ 2/192

ابن عدي رحمه الله (365هـ) به سه نه دی خۆی له **احمد**
بن حنبل ده گێڕایته وه که ووتوو یه تی: گوئ بیستی
سفیان بن عیینه بووم ده یووت: گهر خیلافتان تیکه وت
 له شتیکدا ئهوا سهیری ئه هلی جیهاد بکه ن بزانت ئهوان
 له سه ره چین ، چونکه الله تعالی فهرموویه تی وَالَّذِينَ
 جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَاَنَا ئهوانه ی له پیناو
 ئیمه جیهاد ئه کهن رینمایان ئه که یین بو رینگه که مان
 قال ابن عدي (365هـ) رحمه الله تعالى: "حدثنا الحسين
 بن بدار بن سعد سنة اثنتين وتسعين ومئتين، أخبرني
 الحنبلي الحسن بن أحمد الأسفرائيني، قال: قال أحمد
 بن حنبل: سمعت ابن عيينة يقول: إذا اختلفتم في
 أمر فانظروا ما عليه أهل الجهاد، لأن الله تعالى قال:
 {والذين جاهدوا فينا لنهدينهم سبلنا}

سهرچاوه | الكامل لابن عدي: 1/185

ئیمام ابن قودامه له **ئیمام احمد وه** گێراویه تیه وه
 فهرموویه تی ئهوانه ی دهجه ننگ دژی دوژمنان
 ئهوانه ن که به رگری له ئیسلام و پیروزیه کانی ده کهن
 ئایا چی کارت هه یه له مه گوره تربیت؟
 والذين يقاتلون العدو هم الذين يدفعون عن
 الإسلام، وعن حريمهم فأبي عمل أفضل منه؟

سهرچاوه | المغني 10/368

شیخ الاسلام ابن تیمیه ده فهرمووئیت الله تعالی
 هیدایه تدانی هه موو رینگاکانی خۆی داوه هه ره بویه
ئیمام عبدالله بن المبارک و احمد بن حنبل و جگه
 لهوانیش ووتوو انه: گهر خه لکی خیلافیان تیکه وت
 له شتیکدا ئهوا سهیری سهنگهر نشینه کان بکه ن
 بزانت له سهر چین له م شته دا ، چونکه ههق له گل
 ئهواندایه ، چونکه الله ده فهرمووی وَالَّذِينَ جَاهَدُوا
 فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَاَنَا ئهوانه ی له پیناو ئیمه
 جیهاد ئه کهن رینمایان ئه که یین بو رینگه که مان

فجعل لمن جاهد فيه هداية جميع سبله تعالى؛ ولهذا
 قال الإمامان عبد الله بن المبارك و أحمد بن حنبل
 وغيرهما: إذا اختلف الناس في شيء فانظروا ماذا
 عليه أهل الثغر فإن الحق معهم؛ لأن الله يقول: والذين
 جاهدوا فينا لنهدينهم سبلنا [العنكبوت: 69]

سهرچاوه | مجموع الفتاوى 28/442

ئیمام ابن القيم رحمه الله فهرمویه تی: بو
 موجهیدان له م باسه دا هیدایه ت و بهرچاو
 رونیه که هه یه که بو جگه له ئه هلی جیهادنییه
 هه ربویه ش **ئهوزاعی و ابن مبارک** فهرمویانه
 ئه گهر خه لکی له شتیکدا ناکوک بون ئهواسهیری
 ئه وه بکه ن که موجهیدان له سه رین چونکه الله '
 فهرمویه تی" ئهوانه ی له پیناو ئیمه جیهاد ئه کهن
 رینمایان ئه که یین بو رینگه که مان "سورة العنكبوت

سهرچاوه | مدارج السالكين 1/506